

Bakhtybayev Mels Maratoviç'in 6D020800 – Arkeoloji ve Etnoloji dalında doktora ünvanını (PhD) almak için hazırlamış olduğu «Arkeoloji Meraklıları Türkistan Kulübü'nün Kazakistan'daki Faaliyetleri» konulu tez çalışmasına yurt dışı danışmanın

Referans Mektubu

«Arkeoloji Meraklıları Türkistan Kulübü'nün Kazakistan'daki Faaliyetleri» adlı tez çalışmasında XIX yüzyılın sonu – XX yüzyılın başında Kazakistan bölgesinde yürütülen arkeolojik araştırmalar konu edinilmiştir. Bu çalışma Kazakistan arkeolojisinin oluşum ve gelişim aşamasını anlamamızı mümkün kılmaktadır. Kulüp üyeleri tarafından dile getirilen sorunlar bugün bile güncelliğini kaybetmemiştir. Bakhtybayev Mels Maratoviç doktora tez çalışmasında, bu sorunları incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmacı tezde, Kazakistan Cumhuriyeti, Özbekistan Cumhuriyeti ve Rusya Federasyonundaki kütüphanelerden yararlanmıştır. Arşiv fonlarında yer alan konuyla ilgili verileri, materyalleri temin ederek büyük bir titizlikle incelemiştir. Sonrasında elde etmiş olduğu bilgileri sistematik bir şekilde aktarmış ve çıkarımlarda bulunmuştur. Daha da önemlisi kulübün bu güne dek bilinmeyen çalışmalarını bilim dünyasına kazandırmıştır. Tezi net bir şekilde ortaya koyabilmek için tez planı oluşturulmuştur. Açıkça belirtmek gerekirse tez çalışması giriş, 3 ana bölüm, sonuç ve kaynakçadan oluşmaktadır. Araştırmacı belirlenen amaç ve hedeflere yönelik olarak incelemeler ve analitik yaklaşımlarda bulunmuştur. Arkeoloji Meraklıları Türkistan Kulübü tarafından yapılan çalışmaları analiz edip, araştırılmış olan arkeolojik merkezlerin sayısına, türüne, araştırmacılar tarafından yapılan çıkarımlar ve düşüncelere değinerek Kazakistan arkeolojisinin oluşumuna yönelik katkıları ve hizmetleri hakkında çıkarımlarda bulunmuştur. Ayrıca kulüp kurulmadan önce Kazakistan'da yapılan arkeolojik çalışmalara da değinmiştir. Kulüp üyeleri tarafından gündeme getirilen sorunların bugüne kadar önemini korumuş olduğunu gözler önüne sererek, kendi düşüncesini bilimsel bir şekilde aktarmıştır. Tez çok iyi derece hazırlanmıştır. Sitematik olarak ele alınmış, elde edilen sonuçlar bilimsel yönden desteklenmiştir. Tüm bunlar tezin amacına uygun olarak yapılmıştır. Bakhtybayev Mels Maratoviç'in «Arkeoloji Meraklıları Türkistan Kulübü'nün

Kazakistan'daki Faaliyetleri» konulu tez çalışması doktora derecesi şartlarına uygun olarak hazırlanmış ve eksiksiz tamamlanmıştır.

Tez savunmaya uygundur. Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Doç. Dr. Atakan AKÇAY

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi,
Arkeoloji Bölümü

20.01.2023 ж.

Шетелдік ғылыми кеңесшісінің

Бахтыбаев Мэлс Маратовичтің 6D020800 – Археология және этнология мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін дайындаған «Археология әуесқойлары Түркістан үйірмесінің Қазақстандағы қызметі» тақырыбындағы диссертациялық жұмысына

ШІКІРІ

«Археология әуесқойлары Түркістан үйірмесінің Қазақстандағы қызметі» атты диссертацияда үйірменің XIX ғ. соңы – XX ғ. басында Қазақстанда орналасқан ескерткіштерде атқарған зерттеу жұмыстары, археология саласы бойынша көтерген мәселелері, ескерткіштерге байланысты жасаған сыныптаулары және т.б. мәліметтер жүйелі түрде қамтылған. Жұмыстың мазмұны Қазақстан археологиясының қалыптасуы мен даму үрдісін анықтауға мүмкіндік береді. Үйірме мүшелері тарапынан көтерілген мәселелер қазіргі таңда да өзектілігін жоғалтпаған. Сол себептен, диссертант Бахтыбаев Мэлс Маратовичтің философия докторы PhD дәрежесін алу үшін дайындалған диссертациясы айтарлықтай маңызға ие. Зерттеу жұмысына қарағанда диссертанттың зерттеу әдіснамасын толықтай меңгергендігі және жоспарлы түрде жұмыс жүргізгендігі байқалады. Ол, Қазақстан Республикасы, Өзбекстан Республикасы мен Ресей Федерациясындағы кітапханалар мен мұрағат қорларынан деректер жинақтап, өңдеп, жүйеге келтіріп, үйірме атқарған зерттеулерді зерделеп шыққан. Сонымен қатар, Археология әуесқойлары Түркістан үйірмесі мүшелерінің еңбектерін саралай отырып, олардың жарыққа шыға қоймаған зерттеулерін ғылыми айналымға еңгізген. Зерттеу жұмысының жоспары ізденушінің алдына қойған талабына сай, әрі тақырыптың мазмұнын ашатындай деңгейде құрылған. Тараулары мен тараушалары бір-бірімен байланысты әрі үйлесімді. Диссертациялық жұмыс кіріспеден, 3 тараудан, қорытынды және әдебиеттер тізімі мен қосымшадан тұрады. Диссертанттың жүргізген сараптау және талдау жұмыстары қойылған мақсаты мен міндеттерін шешуге бағытталған. Археология әуесқойлары Түркістан үйірмесінің атқарған ізденіс жұмыстарын сараптап, зерттелген

археологиялық ескерткіштердің саны мен түрлерін, зерттеушілердің тұжырымдарын мен пікірлерін, зерттеу бағыттарын көрсетіп, нәтижесінде үйірменің Қазақстан археологиясының қалыптасуына қосқан үлесі, оның қызметі жайлы тұжырымдар жасаған. Сонымен бірге, Археология әуесқойлары Түркістан үйірмесінің құрылғанға дейінгі кезенді де қамтып Қазақстанда атқарылған зерттеулерге тоқталған. Үйірме мүшелері көтерген мәселелер осы күнге дейін өзектілігін жоғалтпағандығын көрсетіп, өз тұжырымдарын нақты шынайы ғылыми еңбектерге сүйене отырып негіздеген. Диссертацияның зерттелу және орындалу деңгейі жоғары, жүйелілік ұстанымы сақталған, ғылыми нәтижелері нақты тұжырымдалған және олар зерттеудің мақсаты мен міндеттеріне сай келеді. Әрбір ғылыми нәтиже өзара логикалық қисынға негізделген. Бахтыбаев Мәліс Маратовичтың «Археология әуесқойлары Түркістан үйірмесінің Қазақстандағы қызметі» тақырыбындағы диссертациялық жұмыс философия докторы (PhD) дәрежесін беру талабына сай жазылған, дербес, толық аяқталған еңбек.

Диссертациялық жұмысты қорғауға ұсынамын.

Анкара Қажы Байрам вели университеті,
Археология кафедрасының доценті, PhD.

Атақан Ақчай

20.01.2023 ж.